

РЕШЕНИЕ

№ 1006

гр. София, 28.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на осми февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Михаил Ал. Малчев
Калина В. Станчева

при участието на секретаря Алина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Михаил Ал. Малчев Въззивно гражданско дело № 20211100512589 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258-273 ГПК.

С решение № 20154192 от 08.07.2021 г., постановено по гр. д. № 10290/2020 г. на Софийски районен съд, 69 състав, са отхвърлени предявените от И. Е. И. срещу „ЗАД А.“ АД искове с правно основание чл. 405 КЗ и чл. 86 ЗЗД вр. с чл. 409 КЗ, за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 12 101,20 лева - представляваща дължимо застрахователно обезщетение в размер на действително претърпени имуществени вреди по застрахователна полица № 0000638688 - застраховка „Каско“ на МПС, настъпили на 27.07.2019 г., ведно със законна лихва върху главницата от предявяване на исковата молба - 25.02.2020 г. до окончателно изплащане на вземането, както и за сумата от 652,11 лева, представляваща мораторната лихва върху главницата за периода от 15.08.2019 г. до 24.02.2020 г. , като неоснователни и недоказани.

Решението е обжалвано изцяло от ищеца в първоинстанционното производство - И. Е. И., действащо чрез процесуалния си представител. Изложените доводи във въззивната жалба са за неправилност на решението. Поддържа се, че въз основа на неправилна преценка на събраните доказателства, районният съд е приел, че в разглеждания случай е налице проявена груба небрежност от застрахователя, която да е основание за отказ за заплащане на застрахователното обезщетение съгласно чл. 408, ал.1, т. 3 КЗ. В тази насока се излагат подробни съображения. Оспорват се конкретни обстоятелства, при което е настъпило процесното ПТП и най-вече наличието на валидно означено ограничение на скоростта до 30 км/ч за преди левия завой на процесния участък. Моли се решението да бъде отменено, като

предявените искове бъдат уважени изцяло и да се присъдят сторените пред двете инстанции съдебни разноски.

Ответникът по въззивната жалба - „ЗАД А.“ АД, е депозирал в законоустановения срок отговор на въззивна жалба, действащ чрез процесуалния си представител. В него се излагат съображения за правилност и законосъобразност на решението на районния съд. Иска се присъждане на разноски в полза на въззиваемото дружество от въззивната инстанция – юрисконсултско възнаграждение.

Софийски градски съд, действащ като въззивна инстанция, намира следното по предмета на въззивното производство:

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо, налице е постановен диспозитив в съответствие с мотивите на решението.

При произнасянето си по правилността на решението съгласно чл. 269, изр. второ от ГПК и задължителните указания, дадени с т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г. по т. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, въззивният съд е ограничен до релевантите във въззивната жалба оплаквания за допуснати нарушения на процесуалните правила при приемане за установени на относими към спора факти и на приложимите материално правните норми, както и до проверка правилното прилагане на релевантни към казуса императивни материално правни норми, дори ако тяхното нарушение не е въведено като основание за обжалване.

В случая с въззивната жалба е направено оплакване относно фактите и приложимото право, което очертава обхвата на въззивната проверка за правилност.

Не се установи при въззивната проверка нарушение на императивни материално правни норми. Първоинстанционният съд е изложил фактически констатации и правни изводи, основани на приетите по делото доказателства, които въззивният съд споделя и на основание чл. 272 ГПК, препраща към тях, без да е необходимо да ги повтаря. Относно правилността на първоинстанционното решение въззивният съд намира наведените с въззивната жалба доводи за неоснователни.

За да постанови обжалваното съдебно решение, с което исковете са отхвърлени, първоинстанционният съд е приел за доказано наличието на валидно застрахователно правоотношение между страните по имуществената застраховка "Каско" относно процесното МПС, покриваща и риска "ПТП по време на движение и/или в паркирано положение", както и изпълнението на задълженията на застрахователя за уведомяване на застрахователя за настъпилото застрахователно събитие - в деня на настъпване на ПТП застрахованият ищец се е явил пред застрахователя, уведомил го е за настъпилото ПТП и е предоставил увредения автомобил за оглед и опис на щетите. Установен е механизмът на ПТП, размерът на вредите както и че причинените на застрахования лек автомобил вреди са резултат именно от процесното ПТП - налице е причинна връзка между настъпването на застрахователното събитие и вредите по застрахования автомобил. По основния спорен въпрос по делото районният съд е заключил, че с оглед данните по делото е налице основание застрахователят да откаже заплащане на застрахователно обезщетение поради

груба небрежност на застрахования при управление на притежавания от него автомобил, застрахован при ответника, които действия са довели до застрахователното събитие. С оглед на установените обстоятелства при настъпването на процесното ПТП е прието от районния съд, че е проявена грубата небрежност от застрахования, поради което са осъществени всички елементи от фактическия състав на чл. 408, ал.1, т. 3 КЗ и релевираното от застрахователя правоизключващо възражение в тази насока срещу предявените иски е основателно.

Изложените фактически и правни доводи от районния съд, въз основа на които са отхвърлени предявените иски, са законосъобразни, обосновани са при правилно прилагане на закона и след анализ на събраните по делото доказателства, поради което настоящият състав счита, че постановеното решение е правилно и следва да се потвърди.

В хода на въззивното производство по искане на въззивника и по реда на чл. 192 ГПК е изискана от Агенция „Пътна инфраструктура“, Областно пътно управление - София информация и схема, **актуална към 27.07.2019 г.**, за организация на движението и пътните знаци на път I-1, бул. „****“, в района на бензиностанция „Еко“, с посока на движение „Околовръстен път“ към с.Долни Богров. От тях е видно, че ограничението на скоростта преди кръстовището, непосредствено преди левия завой, на което е реализирано процесното ПТП, е 30 км/ч, което ограничение е обозначено с пътни знаци А2 и В26, които са монтирани през м. юли 2018 г. По този начин въззивният съд счита, че са оборени като напълно безпочвени твърденията на въззивника за неправилно възприета от районния съд фактическа обстановка относно приложимото в случая ограничение на скоростта на движение.

Напълно неоснователни са твърденията на въззивника за допуснати от районния съд съществени процесуални нарушения при събирането на доказателствата, установяващи механизмът на настъпване на процесното ПТП и поведението на виновния водач - И. Е. И., за неговото настъпване. В тази насока въззивният съд кредитира като компетентно и обективно изготвена съдебно-техническата експертиза, приета в първоинстанционното производство, събраните писмени доказателства - Протокол за ПТП № 1738506/27.07.2019 г., съставен от органите на СДВР, АУАН №419852/27.07.2019 г. и наказателно постановление с №19-4332-016257 от 27.08.2019 г. Не следва въобще да бъдат обсъждани свидетелските показания на В.Ю.М., разпитан пред районния съд, защото те не допринасят за установяване на механизмът на процесното ПТП, за което има достатъчно писмени доказателства и изготвена експертиза. Свидетелят е бил извикан след реализирането на процесното ПТП и обстоятелството, че не е видял знаци, ограничаващи скоростта, не означава че такива са липсвали на място. Освен това твърденията на въззивника за липса на знаци, ограничаващи скоростта или за тяхното им неправилно поставяне към 27.07.2019 г., няма как да бъдат изначално установени с отговора на поставените във въззивната жалба задачи към допълнителната съдебно-техническа експертиза, която въззивният съд не е допуснал поради липсата на предпоставките по чл. 266 ГПК и очевидната неотносимост на въпросите към предмета на доказване.

Спорният въпрос в производството касае преценката дали осъщественото от И. Е. И. поведение на 27.07.2019 г. като водач на застрахованото МПС, довело безспорно до възникване на процесното ПТП, представлява груба небрежност при управление на МПС.

Понятието груба небрежност не е дефинирано в КЗ, но съгласно препращащата норма на чл. 343, ал. 2 КЗ за застрахователните договори се прилагат общите правила на ТЗ и ЗЗД, доколкото в този кодекс не е предвидено друго. Гражданското право познава две форми на вина - умисъл и небрежност, но за разлика от наказателното право, българският граждански закон при общия модел за поведение на длъжника не разграничава пряк и евентуален умисъл, съзнавана и несъзнавана непредпазливост. Критерият за обосноваване на една или друга форма на вина е наличието на знание или незнание у длъжника, че неговото поведение е противоправно. Умисъл е налице, когато съществува знание за възникване на противоправните последици и се желае тяхното настъпване, докато небрежността се свързва с неполагане на дължимата грижа от страна на длъжника. Общият модел на поведение на длъжника при изпълнение на задължението изисква полагане на грижата на добрия стопанин. Отклонение от общия модел за дължимо поведение може да бъде направено със закон или по взаимно съгласие между страните при спазване на забраната за ограничаване на отговорността съгласно чл. 94 ЗЗД. В застрахователното право формата на вина е релевантна, тъй като последиците от неизпълнението на задълженията на застрахования са диференцирани в зависимост от това дали застрахованият е действал умишлено или небрежно. Законодателят не е дал легално определение на термините небрежност и груба небрежност. В теорията и практиката се приема, че небрежност е налице тогава, когато длъжникът несъзнавано не е предоставил дължимото надлежно изпълнение, не е положил онази грижа, която дължи при предоставяне на изпълнението в конкретния случай. Грубата небрежност се различава от обикновената небрежност по степен и представлява по-засилена форма на небрежност, изразяваща се в неполагане на грижа, но според различен абстрактен модел - грижата, която би положил и най-небрежният човек при подобни условия, неполагане на значително по-елементарна степен на загриженост.

Следва да бъде посочено, че по начало неспазването на правилата за безопасност за движението е нарушение, което в зависимост от вида на нарушените правила е възможно да обоснове груба небрежност (така в решения по гр. д. № 387/2010 г., гр. д. № 4075/2013 г., гр. д. № 951/2011 г., гр. д. № 2798/2014 г., гр. д. № 4417/2015 г., гр. д. № 1577/2010 г. Постановени от ВКС, IV г. о. и др.). Не всяко нарушение на правилата за движение по пътищата обаче съставлява "груба небрежност" (в този смисъл е и практиката на ВКС - определение №124 от 06.03.2017 г. по търг. дело № 1914/2014 на I т. о.), а е необходимо констатацията за проява на груба небрежност, да следва от преценката на цялостния доказателствен материал по делото. Пренесено на плоскостта на застрахователните правоотношения даденото разрешение означава, че настъпването на застрахователното събитие би било следствие от груба небрежност на застрахования в случаите, в които същият не е положил елементарно внимание и старание и е нарушил основни правила за движение по пътищата. Изводът за наличие или липса на груба небрежност в поведението

на даден правен субект, е обусловен изцяло от конкретните обстоятелства на всеки отделен случай, като груба небрежност при управление на МПС, е съзнателно виновно противоправно поведение на застрахования, което се обективира в нарушаване на правилата за движение по пътищата, при съзнанието на застрахования, че е възможно да увреди застрахованото имущество / определение № 244/12.04.2011 г. по т. д. № 882/2010 г., II т. о. и др. /. Неспазването на поредица /комплекс/ от правила регулиращи правилата за движение по пътищата и несъобразяване поведението на водача на лекия автомобил с конкретната пътна обстановка, с пътния участък, в зависимост от конкретната ситуация, би могло да се прецени като неполагане на грижа, която и най-невнимателния, най-небрежния, зает с такава дейност човек би положил за безопасността и сигурността си. Неспазването на основните правила за безопасност на съответната дейност винаги се квалифицира като "груба небрежност". Несъмнено в случая се установява, че водачът И. Е. И. е управлявал процесното МПС със скорост два пъти по-висока от разрешената, при навлизането в левия завой, при конкретните пътни условия - хлъзгав песъчлив път, мокра настилка, тъмно-ограничена видимост. Дори и да допуснем, че е липсвало надлежно ограничение на скоростта до 30 км/ч, това не променя извода на въззивния съд за осъществена груба небрежност от застрахования. При конкретните пътни условия и най-невнимателният водач би намалил съществено скоростта, с която се движи, за да завие. Освен това обстоятелствата, при които е възникнало процесното ПТП - хлъзгав песъчлив път, мокра настилка, тъмно-ограничена видимост, не водят до оправдаване на поведението на застрахования, а напротив те са определящи за квалифицирането му като груба небрежност. Навлизането в завой със 67 км/ч при такива пътни условия, дори и без никакво ограничение на скоростта, гарантира настъпването на ПТП. Поради всички изложени съображения въззивният съд намира, че процесното увреждане е причинено от водача на автомобила поради груба небрежност.

Относно предпоставките, обуславящи правото на застрахователя по чл. 408, ал. 1, т. 3 КЗ (чл. 211, т. 2 от КЗ отм.) да откаже заплащането на застрахователно обезщетение, е формирана трайна практика на ВКС (решение № 105/11.07.2017 г. по т. д. № 1325/16 г. на ВКС, I т. о.; решение № 49/29.07.2013 г. по т. д. № 840/2012 г. на ВКС, I т. о.; решение № 32/11.08.2014 г. по т. д. № 1262/2013 г. на ВКС, II т. о.; решение № 124/04.08.2015 г. по т. д. № 440/2014 г. на ВКС, I т. о.; решение № 167/07.02.2017 г. по т. д. № 1655/2015 г. на ВКС, II т. о. и др. Приема се, че приложението на тези законови норми, даващи основание на застрахователя да откаже изплащане на застрахователно обезщетение е обусловено от установяването на пряка причинно - следствена връзка между неизпълнението на конкретно задължение, визирано в Общите условия към застраховката, като значително с оглед интереса на застрахователя, и настъпването на застрахователното събитие, респ. възможността да бъдат предотвратени вредите от същото. Съгласно чл. 14.5 от Общите условия на „ЗАД А.“ АД като изключени рискове, които не се покриват от застрахователя, са посочени: умишлени или с груба небрежност действия на застрахования, член на неговото семейство, негов служител, на водача на МПС, на превозваните с МПС лица, чиито действия са предизвикали застрахователно събитие. Настоящият съдебен състав намира, че

фактите на които се позовава застрахователя, поддържайки разглежданото възражение, представляват основания за отказ да се изплати застрахователно обезщетение поради нарушаване на чл. 14.5 от Общите условия.

С оглед на уважаването на възражението на „ЗАД А.“ АД за отпадане на отговорността в хипотезата на чл. 14.5 от Общите условия вр. с чл. 408, ал. 1, т. 3 КЗ, то останалите му възражения в т. ч. и евентуалното възражение за съпричиняване на вредоносния резултат, не следва да бъдат разглеждани. Неоснователни са и акцесорните претенции за лихви.

Крайните изводи на двете съдебни инстанции съвпадат. Първоинстанционното решение на основание чл. 271, ал. 1, изр. 1, пр. 1 ГПК следва да се потвърди изцяло.

Въззиваемият на основание чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37, ал. 1 ЗПП вр. чл. 25, ал. 1 от Наредба за заплащане на правната помощ има право на сумата 100 лв. - юрисконсултско възнаграждение.

Воен от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20154192 от 08.07.2021 г., постановено по гр. д. № 10290/2020 г. на Софийски районен съд, 69 състав.

ОСЪЖДА И. Е. И. с ЕГН:***** да заплати на „ЗАД А.“ АД с ЕИК:**** с на основание чл. 78, ал. 3 ГПК и чл. 78, ал. 8 ГПК вр. с чл. 273 ГПК разноси за въззивната инстанция в размер на 100 лв. - юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на касационно обжалване при наличие основанията по чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____